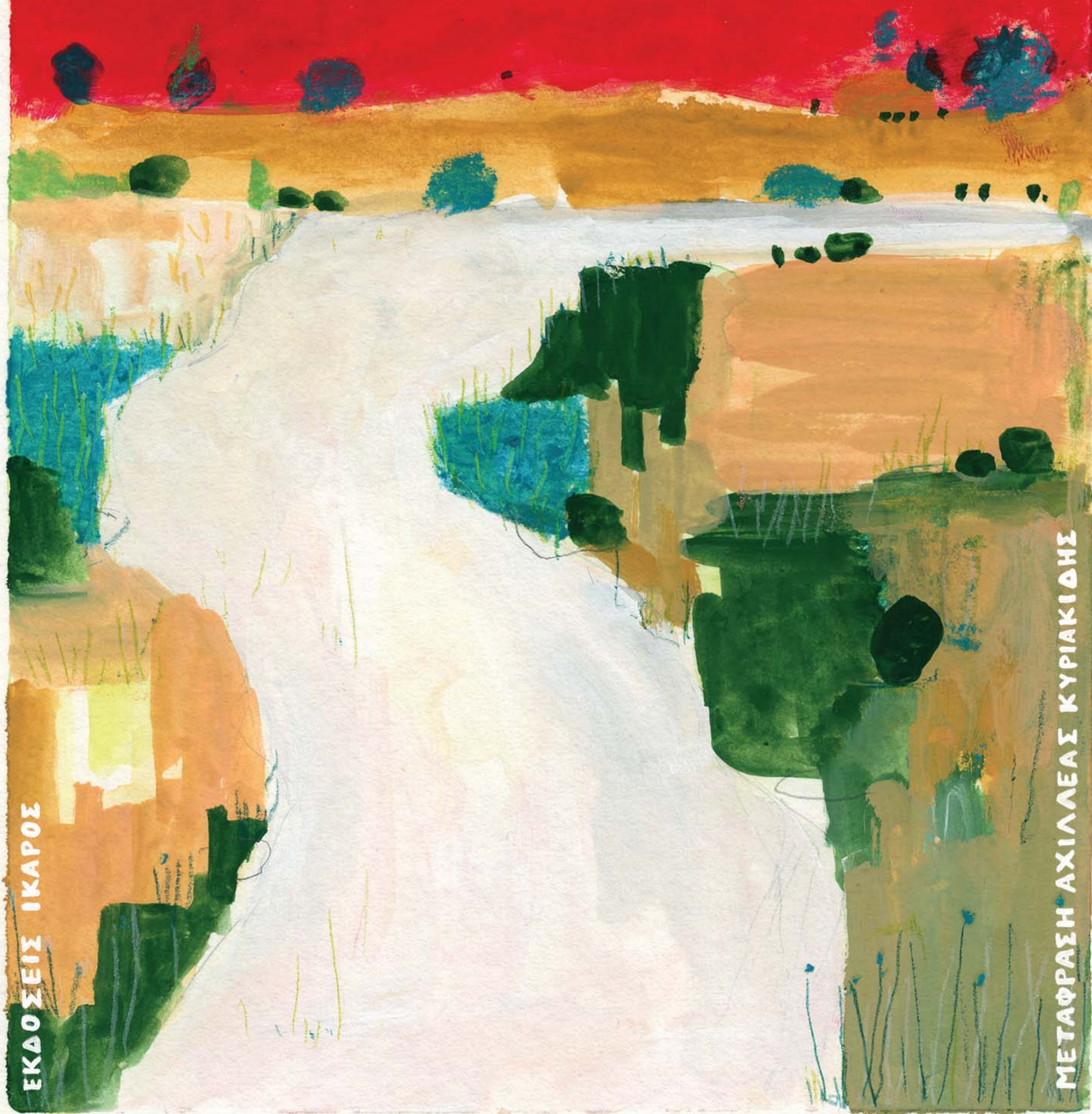

JUAN GABRIEL VÁSQUEZ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ
ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΠΙΣΩ

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ
ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΠΙΣΩ

Τίτλος πρωτοτύπου: *Volver la vista atrás*

© 2020, Juan Gabriel Vásquez

Πρώτη έκδοση στα ισπανικά, Alfaguara, 2020

© 2021, Εκδόσεις Ίκαρος, για την ελληνική γλώσσα σε συμφωνία με το λογοτεχνικό πρακτορείο Casanovas & Lynch Agencia Literaria S.L.

Φωτογραφίες: Προσωπικό αρχείο Sergio Cabrera, Marianella Cabrera και Carl Crook

Μετάφραση από τα ισπανικά: Αχιλλέας Κυριακίδης

Σχεδιασμός – Εικονογράφηση εξωφύλλου: Χρήστος Κούρτογλου

Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος

Εκτύπωση: Μητρόπολις Α.Ε.

Βιβλιοδεσία: Ηλ. Μπουντάς – Π. Βασιλειάδης Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2021

ISBN 978-960-572-437-5

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ • ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 322552 • www.ikarosbooks.gr

Juan Gabriel Vásquez

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΠΙΣΩ

Μετάφραση-Σημειώσεις
Αχιλλέας Κυριακίδης

ΙΚΑΡΟΣ

Στον Σέρχιο Καμπέρα και τη Σίλβια Ζαρντίμ Σουάρες
Στη Μαριανέγια Καμπέρα

Οπότε, έτσι όπως εμείς βλέπουμε τα πράγματα,
ένα μυθιστόρημα θα 'πρεπε να 'ναι η βιογραφία
ενός ανθρώπου ή μιας σχέσης, και κάθε βιογραφία,
είτε ενός ανθρώπου είτε μιας σχέσης,
θα 'πρεπε να 'ναι ένα μυθιστόρημα.

Φορντ Μάντοξ Φορντ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Όπως μου τα διηγήθηκε ο ίδιος, ο Σέρχιο Καμπρέρα ήταν ήδη τρεις μέρες στη Λισαβόνα όταν ειδοποιήθηκε τηλεφωνικά για το ατύχημα του πατέρα του. Το τηλεφώνημα τον αιφνιδίασε μπροστά στην Πράσα Ντου Ιμπέριο, ένα πάρκο με φαρδιά και λιθόστρωτα μονοπάτια όπου η τότε πεντάχρονη κόρη του, Αμάλια, προσπαθούσε να δαμάσει το ατίθασο ποδήλατο που μόλις της είχαν κάνει δώρο. Ο Σέρχιο ήταν καθισμένος δίπλα στη Σίλβια σ' ένα πέτρινο παγκάκι, αλλά εκείνη τη στιγμή αναγκάστηκε ν' απομακρυνθεί προς την έξοδο του κήπου, λες και η εγγύτητα του άλλου προσώπου τον εμπόδιζε να συγκεντρωθεί στις λεπτομέρειες του συμβάντος. Ο Φάουστο Καμπρέρα βρισκόταν στο διαμέρισμά του στην Μπογκοτά και διάβαζε εφημερίδα στον καναπέ του σαλονιού, όταν του σφηνώθηκε στο μυαλό ότι δεν είχε κλειδώσει την εξώπορτα, κι όπως σηκώθηκε απότομα, του 'ρθε λιποθυμία. Η Ναγίμπε, η δεύτερη γυναίκα του, που τον είχε ακολουθήσει για να του ζητήσει να γυρίσει στη θέση του και να μην ανησυχεί γιατί η εξώπορτα ήταν κλειδωμένη, πρόλαβε να τον κρατήσει πριν ο Φάουστο πέσει με τα μούτρα στο πάτωμα. Η Ναγίμπε τηλεφώνησε αμέσως στην κόρη του, Λίνα,

που βρισκόταν για μερικές μέρες στη Μαδρίτη, και η Λίνα ήταν αυτή που ειδοποίησε τον Σέρχιο.

«Περιμένουν το ασθενοφόρο» του είπε. «Τι κάνουμε;»

«Περιμένουμε κι εμείς» της είπε ο Σέρχιο. «Όλα θα πάνε καλά.»

Αλλά δεν το πίστευε πραγματικά. Αν και η υγεία του Φάουστο ήταν πάντα αξιοζήλευτη και η σωματική του ρώμη κάποιου είκοσι χρόνια νεότερου, δεν έπαυε να 'χει μόλις κλείσει ενενήντα δύο γεμάτα χρόνια, και σ' αυτή την ηλικία όλα είναι πολύ σοβαρά: οι αρρώστιες είναι πιο απειλητικές, τα ατυχήματα πιο επικίνδυνα. Συνέχιζε να σηκώνεται στις πέντε το πρωί για τις ασκήσεις *τάι τσουάν*,¹ αλλά με όλο και λιγότερη ενέργεια, κάνοντας όλο και πιο απροκάλυπτες παραχωρήσεις στη φθορά του σώματός του. Κι αυτό, αφού δεν είχε χάσει ίχνος πνευματικής διαύγειας, τον εκνεύριζε τρομερά. Από τα λίγα που ήξερε ο Σέρχιο, η συμβίωση με τον πατέρα του είχε γίνει δύσκολη και πολύ φορτισμένη, και γι' αυτό κανείς δεν είχε φέρει αντίρρηση όταν ο Φάουστο ανακοίνωσε ότι θα 'κανε ένα ταξίδι στο Πεκίνο και τη Σανγκάη. Ήταν ένα ταξίδι τριών μηνών σε μέρη όπου είχε ζήσει ευτυχισμένος κι όπου οι παλιοί του μαθητές από το Ινστιτούτο Ξένων Γλωσσών τού 'χαν προγραμματίσει μια σειρά αφιερώματα. Τι πρόβλημα μπορούσε να παρουσιαστεί; Ναι: το να κάνει ένα τόσο μακρινό ταξίδι σε μια τόσο προχωρημένη ηλικία μπορεί να μη φαινόταν πολύ συνετό, αλλά ποτέ κανείς δεν είχε πείσει τον Φάουστο Καμπρέρα να μην κάνει κάτι που του 'χε μπει στο κεφάλι. Οπότε, πήγε στην Κίνα, εισέπραξε

---

1. Κινεζική πολεμική τέχνη ήπιας εξάσκησης, που εξασφαλίζει ευεξία και μακροζωία.

τους φόρους τιμής και επέστρεψε στην Κολομβία έτοιμος να γιορτάσει τα γενέθλιά του. Και τώρα, λίγες εβδομάδες μετά την επιστροφή του από την άλλη άκρη του κόσμου, είχε πάθει ένα ατύχημα στο διάστημα ανάμεσα στον καναπέ και την εξώπορτα, και γαντζωνόταν στη ζωή.

Δεν ήταν μια οποιαδήποτε ζωή, οφείλουμε να πούμε. Ο Φάουστο Καμπρέρα ήταν μια ξακουστή μορφή για την οποία οι άνθρωποι του θεάτρου (αλλά και της τηλεόρασης και του κινηματογράφου) μιλούσαν με το σεβασμό που εμπνέουν οι πρωτοπόροι, παρόλο που ανέκαθεν τον τριγύριζαν οι αντιπαραθέσεις κι είχε τόσους φίλους όσους και εχθρούς. Ήταν ο πρώτος που 'χε εφαρμόσει τη Μέθοδο Στανισλάφσκι όχι μόνο στη διάπλαση θεατρικών χαρακτήρων, αλλά και στην απαγγελία ποιημάτων· είχε ιδρύσει πειραματικές δραματικές σχολές στο Μεδεγίν και στην Μπογκοτά, και μία φορά τόλμησε ν' ανεβάσει ένα έργο του Μολιέρου στην αρένα Σανταμαρία. Στα τέλη της δεκαετίας του 1940 έκανε ραδιοφωνικές εκπομπές που άλλαξαν τον τρόπο με τον οποίο ο κόσμος αντιλαμβανόταν την ποίηση, κι αργότερα, όταν έφτασε στην Κολομβία η τηλεόραση, υπήρξε ένας από τους πρώτους σκηνοθέτες τηλεθεάτρου και ένας από τους πιο αναγνωρισμένους ηθοποιούς του. Αργότερα, σε πιο ταραχώδεις εποχές, χρησιμοποίησε τη φήμη που 'χε αποκτήσει στις παραστατικές τέχνες σαν βιτρίνα για να στρατευτεί στον κολομβιανό κομμουνισμό, κι αυτό του χάρισε το μίσος πολλών, ώσπου εκείνα τα χρόνια βυθίστηκαν στη λήθη. Οι νεότερες γενιές τον θυμόνταν ιδίως για έναν κινηματογραφικό ρόλο: στη *Στρατηγική του σαλιγκαριού*, την πιο γνωστή ταινία του Σέρχιο και ίσως αυτήν που του 'δωσε τη μεγαλύτερη ικανοποίηση, ο Φάουστο έπαιξε τον Χασίντο, έναν ισπανό αναρχικό που ηγείται μιας μικρής

λαϊκής επανάστασης στην καρδιά της Μπογκοτά. Τον ενσάρκωσε με τόση φυσικότητα κι έδειχνε να νιώθει τόσο άνετα στο πετσί του χαρακτήρα του, ώστε, όποτε ο Σέρχιο μιλούσε για την παρουσία του πατέρα του στην ταινία, του άρεσε να τη συνοψίζει ως εξής:

«Έπαιζε τον εαυτό του».

Τώρα, βγαίνοντας απ' τον κήπο με τη Σίλβια δίπλα του, περπατώντας ανάμεσα στη Μονή των Ιερωνυμιτών και τα νερά τού Τάγου, και παρακολουθώντας την Αμάλια που, πιο μπροστά, πάλευε με το τιμόνι του ποδηλάτου της, ο Σέρχιο αναρωτιόταν μήπως θα 'πρεπε να 'χε κάνει μια προσπάθεια και να τον είχε επισκεφθεί συχνότερα τον τελευταίο καιρό. Δε θα 'ταν εύκολο, βέβαια, αφού στη δική του ζωή συνέβαιναν δύο πράγματα που εξαντλούσαν το χρόνο και την προσοχή του, και ίσα που του άφηναν χώρο για άλλες ανησυχίες: μια τηλεοπτική σειρά και μια προσπάθεια να σώσει το γάμο του. Η σειρά εξιστορούσε τη ζωή του δημοσιογράφου Χάιμε Γκαρσόν, φίλου και συνεργάτη του, οι πανέξυπνες εκπομπές πολιτικής σάτιρας του οποίου διακόπηκαν το 1999, το ξημέρωμα που σκοτώθηκε από τις σφαίρες εκτελεστών της ακροδεξιάς, ενώ περίμενε στο βανάκι του ν' ανάψει το πράσινο. Ο γάμος, από την άλλη, είχε εκτροχιαστεί, και οι λόγοι δεν ήταν ξεκάθαροι ούτε για τον Σέρχιο ούτε για τη γυναίκα του. Η Σίλβια ήταν Πορτογαλίδα και είκοσι έξι χρόνια μικρότερή του· είχαν γνωριστεί το 2007, στη Μαδρίτη, κι είχαν καταφέρει να ζήσουν καλά στην Μπογκοτά γι' αρκετά χρόνια, μέχρι που κάτι σταμάτησε να λειτουργεί όπως έπρεπε. Αλλά τι ήταν; Ακόμα κι αν δεν κατάφερναν να το μάθουν με βεβαιότητα, ο χωρισμός τούς είχε φανεί τότε η καλύτερη επιλογή ή, έστω, η λιγότερο επιζήμια, και η Σίλβια μετακόμισε στη Λισαβόνα, όχι

σαν να επέστρεφε στη χώρα και στη γλώσσα της, μα σαν να 'θελε να γλιτώσει από μια θύελλα.

Ο Σέρχιο υπέμεινε όσο γινόταν τη ζωή χωρίς αυτές, αλλά είχε πάντα επίγνωση ότι ο χωρισμός τον είχε πληγώσει περισσότερο απ' όσο ήταν πρόθυμος να παραδεχτεί. Και τότε ήρθε η ευκαιρία που περίμενε χωρίς να το ξέρει: η Ταινιοθήκη της Καταλονίας οργάνωνε ένα αναδρομικό αφιέρωμα στις ταινίες του, και οι υπεύθυνοι ζητούσαν απ' τον Σέρχιο να πάει στη Βαρκελώνη και να μείνει μαζί τους ένα εκτεταμένο σαββατοκύριακο, από την Πέμπτη 13 Οκτωβρίου μέχρι την Κυριακή. Πρώτα θα γινόταν η τελετή έναρξης, απ' αυτές με σαμπάνιες και ζωντανή μουσική, με χειραψίες και γενναιόδωρα εγκώμια που ανέκαθεν παραβίαζαν την έμφυτη συστολή του αλλά και που ποτέ δεν είχε αρνηθεί, γιατί κατά βάθος πίστευε πως ούτε μια συστολή σαν τη δική του δικαιολογούσε μια πράξη αχαριστίας. Και μετά, για τρεις μέρες, ο Σέρχιο θα παρευρισκόταν στις προβολές των ταινιών του και θα μιλούσε γι' αυτές σ' ένα καλλιεργημένο και ενημερωμένο κοινό. Ήταν η τέλεια περίπτωση. Ο Σέρχιο αποφάσισε αμέσως ότι θα εκμεταλλευόταν την πρόσκληση στη Βαρκελώνη για να πεταχτεί μέχρι τη Λισαβόνα, να περάσει μερικές μέρες συντροφιά με τη γυναίκα και την κόρη του, και να μπαλώσει την οικογένεια που 'χε ξηλωθεί, ή, έστω, να καταλάβει σε βάθος τους λόγους του χωρισμού. Η Ταινιοθήκη έκανε δεκτό το αίτημά του και του 'βγαλε τα εισιτήρια.

Οπότε, στις 6 Οκτωβρίου, όταν ο Σέρχιο έφτασε στο αεροδρόμιο της Μπογκοτά, είχε ήδη κλείσει την ανταπόκριση για Λισαβόνα για την επόμενη μέρα. Από την αίθουσα αναμονής τηλεφώνησε στον πατέρα του: ποτέ μα ποτέ δεν είχε φύγει από τη χώρα χωρίς να τον αποχαιρετήσει απ' το τηλέφωνο. «Πότε γυρίζεις;»

ρώτησε ο Φάουστο. – «Σε δεκαπέντε μέρες, μπαμπά» είπε ο Σέρχιο. – «Καλά, καλά» είπε ο Φάουστο, «τα λέμε όταν γυρίσεις.» – «Ναι· όταν γυρίσω τα λέμε» είπε ο Σέρχιο, ενώ σκεφτόταν ότι κι οι δυο επαναλάμβαναν τις ίδιες φράσεις που 'χαν πει ο ένας στον άλλον χίλιες φορές σε χίλια ολόιδια τηλεφωνήματα, κι ότι εκείνα τα απλά λόγια δεν ήταν πια τα ίδια που ήταν κάποτε: είχαν χάσει αξία, όπως τα νομίσματα που δεν κυκλοφορούν πια. Στο Αεροδρόμιο El Prat τον περίμενε ένας από τους υπεύθυνους του αναδρομικού αφιερώματος, αφού ο Σέρχιο είχε προσφερθεί να φέρει ο ίδιος στη χειραποσκευή του όλο το υλικό που χρειάζονταν: τους σκληρούς δίσκους με τις ταινίες, βέβαια, αλλά και φωτογραφίες από τα γυρίσματα, ακόμα κι ένα πρωτότυπο σενάριο που η Ταινιοθήκη θα εξέθετε στις βιτρίνες της. Ο υπεύθυνος ήταν ένας αδύνατος και μουσάτος νεαρός, με χοντρά μαύρα κοκάλινα γυαλιά και μπλουζα ισοβίτη από κόμικ, που πήρε τη βαλίτσα με μια έκφραση ανυπέβλητης σοβαρότητας, και μετά ρώτησε τον Σέρχιο αν θα 'ρχόταν μαζί του κανένας άλλος. «Για να κλείσω διπλό δωμάτιο» διευκρίνισε ο νεαρός, «γι' αυτό ρωτάω.»

«Έρχεται ο γιος μου» είπε ο Σέρχιο. «Ραούλ τον λένε. Αλλά το ξέρουν ήδη στη Ταινιοθήκη.»

Ο Σέρχιο το 'χε αποφασίσει μέρες πριν. Η Σίλβια δε θα μπορούσε να 'ρθει μαζί του, ακόμα και αν οι σχέσεις τους ήταν καλές, και όχι μόνο λόγω της δικής της δουλειάς που δεν της επέτρεπε ν' απουσιάσει, αλλά και επειδή η Αμάλια θα πήγαινε σε καινούργιο σχολείο. Οπότε, ήταν ό,τι πιο φυσικό για τον Σέρχιο να καλέσει τον Ραούλ, τον μοναχογιό του από τον προηγούμενο γάμο του, που 'χε μόλις ξεκινήσει την τελευταία τάξη του λυκείου και σε όλα του τα μείλ ρωτούσε πότε θα βλέπονταν ξανά. Αυτό δεν είχε συμβεί τα τελευταία δύο χρόνια, αφού ο Ραούλ ζούσε με

τη μητέρα του στην Μαρμπέγια, έξω απ' τις διαδρομές που ακολουθούσαν συνήθως τα ταξίδια του Σέρχιο. Θα 'παιρνε, λοιπόν, ένα αεροπλάνο το απόγευμα της Πέμπτης, μετά το τέλος των μαθημάτων, και θα προσγειωνόταν στη Βαρκελώνη πάνω στην ώρα για να πάει στην τελετή έναρξης και να περάσει σχεδόν τρεις ολόκληρες μέρες με τον πατέρα του, βλέποντας ταινίες που δεν είχε ξαναδεί, και ξαναβλέποντας εκείνες που ήδη γνώριζε – αυτή τη φορά, όμως, με την εικόνα και τον ήχο μιας κινηματογραφικής αίθουσας. Σαν να μην έφταναν όλα αυτά, ο Ραούλ δεν είχε ξαναπάει στη Βαρκελώνη, και η ιδέα να του δείξει όχι μόνο τις ταινίες του αλλά και την πόλη, φάνηκε στον πατέρα του παράξενα γοητευτική. Αυτά σκεφτόταν ο Σέρχιο όταν προσγειώθηκε στη Λισαβόνα, λίγο πριν απ' τις εννιά το βράδυ, κι όταν, βγαίνοντας, συνάντησε το πρόσωπο της Σίλβιας με το φωτεινό της χαμόγελο, ένωσε συγκίνηση σαν να γύριζε στο σπίτι του. Τότε συνειδητοποίησε ότι είχε έρθει και η Αμάλια να τον υποδεχθεί· και παρόλο που ήταν πολύ αργά γι' αυτήν, η μικρή είχε αρκετή ενέργεια για ν' ανοίξει την αγκαλιά της και να κρεμαστεί απ' το λαιμό του, κι ο Σέρχιο κατάλαβε γιατί άξιζε τον κόπο εκείνη η παράκαμψη.

Ήταν τόσο όμορφη η επανένωσή τους, ώστε ούτε καν τους ένοιαξε που η αεροπορική εταιρεία είχε χάσει τις βαλίτσες. Από τις τρεις βαλίτσες που ο Σέρχιο είχε παραδώσει στο αεροδρόμιο της Μπογκοτά, μόνο μία είχε φτάσει σώα και αβλαβής στον προορισμό της, και η γυναίκα στο κίτρινο γκισέ δεν είχε άλλη λύση να τους προτείνει απ' το να επιστρέψουν στο αεροδρόμιο τη Δευτέρα το πρωί. Αλλά κανένα περιστατικό, καμία αναποδιά δεν μπορούσε να χαλάσει την ευτυχία του Σέρχιο που έβλεπε την οικογένειά του. Το Σάββατο, πολύ νωρίτερα απ' όσο ευνοούσε το απορυθμισμένο ωράριό του, άφησε την κόρη του να τον πάρει

από το χέρι και να τον πάει να του δείξει τη συνοικία Μπενφίκα, που για την Αμάλια περιοριζόταν στην οδό Μανουέλ Φερέιρα ντε Αντράντε και στο σημαντικότερο μαγαζί της: το Ζαχαροπλαστέιο Califa. Της αγόρασε τις αγαπημένες της κροκέτες, την πήγε στα γενέθλια μιας φίλης της, άκουσε τα πορτογαλικά τραγούδια της, προσπάθησε να τραγουδήσει μαζί της, και την Κυριακή, μαζί με τη Σίλβια, επανέλαβε την ίδια ρουτίνα. Το βράδυ είπε στη Σίλβια: «Χαίρομαι που ήρθα». Και δεν έλεγε ψέματα.

Το τηλεφώνημα της ετεροθαλούς αδελφής του, της Λίνας, ήταν σαν μετωπική σύγκρουση με την ιταμή πραγματικότητα. Εκείνο το πρωί, η Σίλβια κι αυτός είχαν πάρει τις χαμένες βαλίτσες απ' το αεροδρόμιο, και στην επιστροφή είχαν αγοράσει στην Αμάλια ένα ποδήλατο με χτυπητά ροζ σκελετό, φώτα με μπαταρίες στο τιμόνι, καλάθι για την κούκλα στο πίσω μέρος κι ένα κράνος ασορτί με το σκελετό· και αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο είχαν πάει στην Πράσα ντου Ιμπέριο, απέναντι από τη Μονή των Ιερωνυμιτών, όπου και βρίσκονταν όταν έμαθαν την είδηση. Ήταν μια μέρα με καθαρό ουρανό, και τα νερά του Τάγου λαμποκοπούσαν· η πέτρα στα πεζοδρόμια άστραφτε τόσο, που τον Σέρχιο τον πόνεσαν τα μάτια του, και χρειάστηκε να φορέσει τα γυαλιά ηλίου για να συνεχίσει να περπατάει ως το σημείο όπου είχαν παρκάρει το αυτοκίνητο της Σίλβιας. Αλλά το βήμα του δεν ήταν πια το προηγούμενο ανάλαφρο βήμα: τόσο η επιπόλαιη ευτυχία του καινούργιου ποδήλατου όσο και η ικανοποίηση που του προκαλούσε η προσπάθεια της κόρης του να ισιώνει το τιμόνι, είχαν πάει ξαφνικά στον διάολο.

Ήταν επτά το απόγευμα όταν έφτασαν στην οδό Μανουέλ Φερέιρα ντε Αντράντε. Μπροστά στον αριθμό 19, ο Σέρχιο κατέβασε τις βαριές βαλίτσες και τις έσυρε μέχρι τη στοά, ενώ

η Σίλβια έκανε το γύρο του τετραγώνου για να βρει ελεύθερη θέση. Και τότε ήταν που δονήθηκε ξανά το τηλέφωνό του μέσα στην τσέπη του, και στην οθόνη εμφανίστηκε ο ίδιος αριθμός που 'χε πάρει και πριν. Τη στιγμή που απάντησε, ο Σέρχιο ήξερε ήδη τι θα του 'λεγε η φωνή της Λίνας, ήδη ήξερε όλες τις λέξεις, γιατί δεν υπάρχουν και πάρα πολλές γι' αυτό που ετοιμαζόταν να του πει η Λίνα. Κι όταν έφτασαν η γυναίκα του και η κόρη του, εκείνος βρισκόταν ακόμα εκεί, στη στοά με το μαρμάρινο δάπεδο, ανάμεσα σε κολόνες με πράσινα τουβλάκια, παραλυμένος, με τα ρεύματα του αέρα να του ραπίζουν το πρόσωπο, με το τηλέφωνό του ακόμα στο χέρι και τις θλιμμένες βαλίτσες δίπλα του σαν δύο σκυλάκια σαλονιού, νιώθοντας ωστόσο πως η συγκυρία ήταν ευνοϊκή, αφού δεν θα προτιμούσε να πάρει εκείνη την είδηση σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου, ούτε με καμία άλλη συντροφιά. Έπιασε τη Σίλβια απ' το χέρι, ενώ άφησε την Αμάλια ν' απομακρυνθεί με το ποδήλατο, και της είπε:

«Μόλις πέθανε».

Το πρώτο πράγμα που έκανε μόλις ανέβηκε στο διαμέρισμα, ήταν να κλειστεί στο δωμάτιο της Σίλβιας για να τηλεφωνήσει στην άλλη αδελφή του, τη Μαριανέγια. Για παρατεταμένα τηλεφωνικά δευτερόλεπτα έκλαψαν μαζί, χωρίς να χρειαστεί να πουν τίποτα: απλώς μοιράστηκαν την τρομακτική αίσθηση ότι μια ολοκληρη ζωή –όχι μόνο αυτή του Φάουστο Καμπρέρα– είχε μόλις κλείσει τον κύκλο της. Η Μαριανέγια ήταν δύο χρόνια μικρότερη από τον Σέρχιο, αλλά για λόγους που ποτέ δεν είχαν επιχειρήσει να εξηγήσουν, εκείνη η διαφορά είχε κάτι το εξωπραγματικό ή το αυθαίρετο, ίσως επειδή την αντιστάθμιζαν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους: η μικρότερη αδελφή ήταν πάντα πιο

τολμηρή, πιο ατίθαση, πιο ασυμβίβαστη, ενώ, αντιθέτως, ο μεγαλύτερος αδελφός ήταν σαν να 'χε γεννηθεί με τα ελαττώματα του στοχασμού και της ανασφάλειας. Αλλά είχαν ζήσει μαζί τόσα πράγματα, και τόσο διαφορετικά απ' όσα θα 'πρεπε να 'χουν ζήσει, ώστε από πολύ νέοι είχαν μια ιδιαίτερη σχέση: την αμοιβαία αφοσίωση αυτών που ξέρουν ότι η ζωή τους είναι ακατανόητη στους άλλους κι ότι ο μόνος τρόπος να ζήσουν ευτυχισμένοι είναι να το αποδεχθούν αδιαμαρτύρητα. Ο Σέρχιο προσπάθησε από μακριά ν' απαλύνει τη θλίψη της αδελφής του, και δε βρήκε κανέναν καλύτερο τρόπο απ' το να της διηγηθεί όλα όσα ήξερε για το θάνατο του πατέρα τους. Της μίλησε για τον καναπέ όπου διάβαζε εφημερίδα, για την ξεροκεφαλιά του να σηκωθεί για να κλειδώσει μια πόρτα που ήταν ήδη κλειδωμένη, για τη λιποθυμία στην αγκαλιά της γυναίκας του. Της είπε ότι ο Φάουστο δεν είχε καν προλάβει να μπει στο ασθενοφόρο, αφού δεν έδειχνε πια σημεία ζωής όταν έφτασαν οι τραυματιοφορείς. Η ληξιαρχική πράξη θανάτου είχε γίνει επιτόπου, στο ίδιο του το σαλόνι, κι εκείνη τη στιγμή περίμεναν τους ανθρώπους από το γραφείο τελετών. Αυτά του είχε πει η Λίνα, κι είχε ολοκληρώσει με μια παράξενη φράση, αινιγματική αλλά και στομφώδη:

«Πέθανε όρθιος, Σέρχιο. Έτσι όπως έζησε».

Ήταν Δευτέρα 10 Οκτωβρίου 2016. Η τελετή έναρξης στην Ταινιοθήκη ήταν προγραμματισμένη για την Πέμπτη 13 του μηνός, στις επτάμιση το βράδυ. Αφού έκλεισε με τη Μαριανέγια, ο Σέρχιο βρέθηκε ξαφνικά να κάνει νοερές μαθηματικές πράξεις, υπολογίζοντας τις ώρες πτήσης και ανταπόκρισης, συγκρίνοντας μπροστά στον υπολογιστή τα διαθέσιμα δρομολόγια μεταξύ Ισπανίας και Κολομβίας. Αν και η διαφορά ώρας δεν ήταν με το μέρος του, συνειδητοποίησε ότι, αν έκανε γρήγορα, κάλλιστα

προλάβαινε να ταξιδέψει στην Μπογκοτά για να δει για τελευταία φορά το πρόσωπο του πατέρα του, να χαιρετήσει τη Ναγίμπε, ν' αγκαλιάσει τη Μαριανέγια και να επιστρέψει στη Βαρκελώνη, με καθυστέρηση μόλις μιας μέρας, για να 'ναι παρών στο υπόλοιπο αφιέρωμα, να δει τις ταινίες του και ν' απαντήσει στις ερωτήσεις των θεατών. Αλλά το βράδυ, μετά το δείπνο με τη Σίλβια και την Αμάλια, ο Σέρχιο ξάπλωσε στον γκρίζο καναπέ, μπροστά στην κλειστή τηλεόραση, και δεν κατάλαβε πότε ακριβώς είχε αρχίσει να αισθάνεται κάτι πρωτόγνωρο. Εκεί, σ' εκείνο το ξένο διαμέρισμα με τα ξύλινα πατώματα, βρισκόταν η οικογένειά του, η οικογένεια που του 'χε ήδη ξεγλιστρήσει μία φορά· και, σαν να μην έφτανε αυτό, στη Βαρκελώνη τον περίμενε ο Ραούλ, και ξαφνικά όλο εκείνο το ταξίδι είχε αποκτήσει το χαρακτήρα μιας επανασύνδεσης. Ίσως μ' αυτή τη σκέψη πήρε μιαν απόφαση που εκείνη τη στιγμή δεν του 'χε φανεί τόσο παράξενη όσο θα του φαινόταν αργότερα.

«Δε θα πάω» είπε στη Σίλβια.

Δε θα πήγαινε στην Μπογκοτά, δε θα πήγαινε στην κηδεία του πατέρα του. Η υποχρέωση απέναντι στην Ταινιοθήκη θα 'ταν η εξήγηση για όποιον χρειαζόταν εξηγήσεις, δεν προλάβαινε να πάει και να γυρίσει, δεν μπορούσε να περιφρονήσει τη δουλειά και τα χρήματα που οι οργανωτές είχαν επενδύσει στο αφιέρωμα. Ναι· αυτή ήταν η λύση. *Λυπάμαι πολύ*: αυτό θα 'λεγε στη γυναίκα του πατέρα του, και δε θα 'ταν ψέμα. Είχαν εγκάρδια σχέση, αλλά ποτέ, σε τόσα χρόνια που συνυπήρξαν, δεν είχαν αποκτήσει κάτι που να μπορεί κανείς να το πει οικειότητα. Εκείνη δεν είχε ανάγκη την παρουσία του Σέρχιο· εκείνος, για λόγους που δεν μπορούσε να τους διατυπώσει με σαφήνεια, δεν ένιωθε τελειώς ευπρόσδεκτος στην Μπογκοτά.